

Sygn. akt V Pa 37/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2023 r.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Beata Łapińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Rudecka

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2023 r. w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa Związku Zawodowego (...) w P.

przeciwko Miejskiemu Zakładowi (...) spółce z o.o. w P.

o ustalenie liczby członków zakładowej organizacji związkowej

na skutek apelacji Związku Zawodowego (...) w P. od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 20 lipca 2022 r. sygn. akt IV Po 1/22

oddala apelację.

Sygn. akt VPa 37/22

UZASADNIENIE

Związek Zawodowy (...) w P. wystąpił dnia 18 lutego 2022r. o ustalenie, że liczba członków związku zawodowego na dzień ostatniego półrocza wynosiła 16 osób-aktualnych pracowników spółki. W uzasadnieniu wniosku wskazał, że uczestnik postępowania (...) w P. pismem z 18 stycznia 2022r. zakwestionował podany przez wnioskodawcę stan liczby członków związku zawodowego na dzień 14 stycznia 2022r.. Według pisemnej deklaracji przewodniczącego organizacji związkowej liczba członków wynosiła 16 osób. Tym samym w celu wypełnienia przez organizację związkową obowiązku wynikającego z art.25⁽¹⁾ust. 7 -8 ustawy o związkach zawodowych zachodzi konieczność wniesienia do właściwego Sądu Pracy przedmiotowego wniosku.

Wnioskujący nadmienił, że liczba członków związku zawodowego wnioskodawcy została ustalona na podstawie przedstawionych deklaracji członkowskich i oświadczeń pisemnych członków organizacji związkowej.

(...) w P. jako uczestnik postępowania w odpowiedzi na wniosek podniósł, że dla pracodawcy istotną kwestią jest posiadanie czytelnej wiedzy, czy działającemu u niego związkowi zawodowemu przysługują uprawnienia zakładowej organizacji związkowej w rozumieniu art.25⁽¹⁾ustawy z 23 maja 1991r. o związkach zawodowych, tzn. czy zrzesza co najmniej 10 członków. W przypadku wnioskodawcy tej pewności nie ma. Z dokumentów, które są w posiadaniu spółki nie wynika, aby związek liczył co najmniej 10 członków. Uczestnik podniósł, że pracownikami którym potrącał w okresie od 1 lipca 2021r. do 31 grudnia 2021r. składkę na Związek Zawodowy (...) byli: S. B., P. W., S. C., (...) M., M. M. (1), Z. M. i W. M. (1).

Spółka posiada oświadczenia o rezygnacji z płacenia składek na związek zawodowy od pracowników: C. C. (1), W. D., W. P., S. E., K. T., Ż. E., H. A., K. M.. Z tych osób troje: H. A., W. P. i Ż. E. należy i ma potrącane składki na inny związek zawodowy.

Ponadto są osoby, które nie mogą być członkami związku zawodowego, albo też nie należą do związku i tak R. J. M. nie żyje od wielu lat, C. L. J. nie pracuje w (...) od 1 stycznia 2018r., J. S. S. należy do innego związku zawodowego, K. T. W. zrezygnował z członkostwa w związku od lipca 2021 roku, W. M. (2) nie pracuje w (...) od września 2015 roku, O. P. A. nie pracuje w (...) od 1 grudnia 2016 roku, C. C. D. zrezygnował z członkostwa w związku od lipca 2021 roku.

Uczestnik postępowania podniósł, że informacja o ilości członków związku udzielona na podstawie deklaracji nie jest wystarczająca, albowiem mogą nastąpić rezygnacje ze związku. Strona wnioskująca podała, że część pracowników zadeklarowała dokonywanie wpłat bezpośrednio na konto związku, a więc związek bez trudności będzie mógł wykazać takie wpłaty.

Postanowieniem z dnia 20 lipca 2022r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim IV Wydział Pracy ustalił, że na dzień 31 grudnia 2021 roku Związek Zawodowy (...) Sp. z o.o. w P. liczył 7 (siedmiu) członków oraz oddalił wnioski w pozostałym zakresie.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawnego Sądu Rejonowego:

Związek Zawodowy (...) sp. z o.o. w P. został założony w 2010 roku. Jednym z inicjatorów założenia związku zawodowego był C. S. (1), pełni on obecnie funkcję przewodniczącego związku. Pracownicy wstępujący do Związku Zawodowego (...) składali w kadrach wnioski o potrącanie składek członkowskich z wynagrodzenia. Taka była zasada postępowania.

W latach 2018-2021 część członków związku zawodowego zdecydowała się wystąpić ze związku. Składali do kadr i płac wnioski o niepotrącanie składek związkowych. Takie oświadczenia uznawali za wystarczające do wystąpienia ze związku zawodowego, informacji takiej części z nich udzielał M. W. –sekretarz związku. Nie składali żadnych wniosków do związku zawodowego o rezygnacji z członkostwa w związku zawodowym. Takie oświadczenia złożyli: C. C., A. H., P. W., A. S., M. K., D. W., E. S., T. K., S. J.. Osoby te nie płaciły również składek bezpośrednio na konto związku. Dopiero na początku 2022 roku z inicjatywy C. S. pracownicy pisali lub podpisywali oświadczenia o zaprzestaniu płacenia składek członkowskich i o nie złożeniu rezygnacji z członka (...). W oświadczeniach tych jest zapis o tym, że są one konsekwencją przekazanych informacji o wykradzeniu deklaracji członkowskich. Byli to M. K., D. W., M. M., M. M.. C. S., B. S., W., M. W. i M. Z. napisali w oświadczeniach, że składki do chwili obecnej opłacają i nigdy nie złożyli rezygnacji z członkostwa w (...).

Związek Zawodowy posiada konto w banku (...). Z zapisów na koncie wynika, że w okresie styczeń-czerwiec 2021 wpływały na nie składki od 12 osób, a w okresie lipiec-grudzień 2021 wpływały składki od 7 osób.

A. H. i E. S. wstąpiły do innego związku zawodowego.

Zeznania świadków zeznających w sprawie są ze sobą zbieżne, nie ma pomiędzy nimi sprzeczności. Świadkowie potwierdzili, że zasadą było, przy przyjęciu się do związku zawodowego, zgłaszanie w kadrach o potrącanie składek na związek zawodowy. To - jak zeznali - działało automatycznie. Wszyscy, którzy składali wnioski o niepotrącanie składek związkowych byli przekonani, że jest to wystarczające dla rezygnacji z członkostwa w związku zawodowym. Jednocześnie świadkowie przyznają, że nie zapoznawali się ze statutem związku, a zebrania czy spotkania członków związku były nieformalne, zdarzało się że spotykali się na hali w zakładzie.

Związek Zawodowy (...) posiada swój statut. W statucie w prawach i obowiązkach członków w § 13 jest wymieniony obowiązek przestrzegania postanowień statutu i uchwał organów związku oraz regularnie opłacać składki

członkowskie. W §16 statutu unormowano ustanie członkostwa związku i są to następujące okoliczności: wystąpienie ze związku, wykluczenie, zgon, skreślenie z ewidencji członków. Ewidencję członków związku prowadzi związek (§ 17).

Sąd Rejonowy wskazał, że C. S. - przewodniczący związku stoi na stanowisku, że zmiany w organach związku zgłasza się po wyborach, i robił to nie on, a sekretarz. W KRS w aktualnej informacji J. R. jest członkiem komisji rewizyjnej a nie żyje od wielu lat, a jako członkowie organów związku są wpisani ci, którzy składali wnioski o niepotrącanie składek członkowskich, albo nie pracują w (...) od kilku lat. W statucie nie ma zapisów, w jakich sytuacjach nastąpić może wykluczenie ze związku, w jakich skreślenie i w jakim czasie winny zapaść decyzje organów związku w tym przedmiocie.

Związek Zawodowy (...) od lipca 2021r. miał wpływy ze składek od 7 osób-pracowników zakładu. Stan taki trwał do końca 2021 roku. I nikt z władz związku nie zainicjował działań dla wyjaśnienia sytuacji członkostwa tych osób, które zaprzestały płacić składki związkowe.

Aktywność C. S. - przewodniczącego związku zaistniała na początku 2022 roku, gdy zakład pracy zakwestionował ilość członków związku, a więc i reprezentatywność związku zawodowego. Dopiero wtedy osoby, które zaprzestały płacenia składek w 2021 roku i wcześniej, pisały oświadczenia, że nie zgłosiły rezygnacji do władz związku. A jednocześnie ci pracownicy zeznający w sprawie zeznali, że byli przekonani iż zaprzestanie opłacania składek i zgłoszenie tego do kadr jest wystarczające do wystąpienia ze związku. C. S. wyjaśnił, że sytuacja (...) zaczęła się komplikować, gdy zakład chciał zwolnić M. W. w połowie 2021 roku, wówczas padły zarzuty o ilości członków związku, która nie wystarcza aby związek mógł działać i był honorowanym na terenie zakładu. C. S. nie podejmował żadnych działań w zakresie określenia ilości członków związku, choć we wrześniu 2021 roku na kolejnym spotkaniu z prezesem zarządu (...) ponownie padły zarzuty o niereprezentatywności związku zawodowego. Przewodniczący (...) złożył 14 deklaracji członkowskich. Deklaracje pochodzą również od osób, które złożyły do kadr wnioski o niepotrącanie składek związkowych. Zakład pracy dopiero pismem z 18 stycznia 2022r. zakwestionował ilość członków (...)

C. S. wyjaśnił, że (...) ze składek opłaca księgowego i wypłaca swoim członkom zapomogi. Inna aktywność związku miała miejsce dopiero w 2021 roku, gdy zaistniał problem obrony przed zwolnieniami z pracy członków związku. Poza tym przewodniczący wyjaśnił, że dokumenty związku zaginęły, były przechowywane przez sekretarza i nie wiadomo, co się z nimi stało. On odtwarzał deklaracje członkowskie. A od wielu lat nikt nie zgłaszał wniosków o aktualizację danych w KRS. (...) nie liczył na koniec 2021 roku ponad 10 członków. Zeznania świadków pracowników (...), którzy byli członkami (...) są jednoznaczne, zrezygnowali oni z członkostwa w tym związku zawodowym i nie czują się jego członkami. Świadkowie zeznali także, że nie byli naciskani przez kierownictwo zakładu czy inne jednostki, osoby, aby wystąpili z tego związku zawodowego. Nie widzieli aktywności związku, nie mieli informacji o zebraniach, spotkaniach związku zawodowego. Dodatkowo potwierdzali brak znajomości statutu związku zawodowego i brak zainteresowania w zapoznaniu się z tym statutem. Podstawową, jeśli nie jedyną aktywnością członków związku zawodowego było opłacanie składek związkowych, opłacanie ich w sposób, jaki był od lat przyjęty w zakładzie pracy, a więc zgłaszanie potrąceń składek do kadr. Zaniechanie opłacania składek miało miejsce, gdy nie widzieli oni potrzeby dalszego członkostwa w (...).

Sąd I instancji wskazał, że statuty związków zawodowych co do zasady zawierają m.in. zapisy, jaki okres nieopłacania składek stanowi podstawę do przyjęcia wystąpienia ze związku, a odpowiednia uchwała organu związku jest tylko potwierdzeniem wystąpienia, nie ma charakteru władczego, tylko deklaratoryjny. Fakt braku takich zapisów w statucie Związku Zawodowego (...) nie może być podstawą do przyjęcia, że osoby nieopłacające składek nadal są członkami związku zawodowego. Brak jakiejkolwiek reakcji władz (...), które miały wiedzę o tym, ile osób płaci składki i wiedziały, że jest to ilość za mała dla uznania reprezentatywności takiego związku nie może jako skutku stanowić przyjęcie, że osoby nieaktywne, nie opłacające składek, które jasno zadeklarowały wystąpienie ze związku będą uznawane za członków tego związku zawodowego. Przemawia za tym również stanowisko tych pracowników-członków związku, którzy poprzez zaprzestanie opłacania składek deklarowali koniec swojego członkostwa w związku.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny, Sąd Rejonowy uznał wniosek za częściowo uzasadniony.

Sąd Rejonowy uznał, że w sprawie zostało wykazane, że w drugim półroczu 2021 roku członkami (...) nie było ponad 10 osób, było członkami tylko 7 osób -pracowników (...).

Sąd I instancji wskazał, że art.25¹ ustawy z 23 maja 1991r. o związkach zawodowych (tj.Dz.U. 2019r.poz.263) stanowi, że uprawnienia zakładowej organizacji związkowej przysługują organizacji zrzeszającej co najmniej 10 członków.

Organizacje zakładowe mają obowiązek przedstawiać pracodawcy co 6 miesięcy informacje o liczbie członków. I dzieje się tak według stanu na 30 czerwca i na 31 grudnia danego roku. Art.25¹ ust. 7 normuje uprawnienie pracodawcy i organizacji związkowej do zgłaszania zastrzeżeń co do liczebności danej zakładowej organizacji związkowej. Rodzi to obowiązek wystąpienia do Sądu przez daną zakładową organizację związkową o ustalenie liczby członków na ostatni dzień danego półrocza.

W sprawie niniejszej (...) wniosek złożył 17 lutego 2022r., a wobec powyższego należało określić liczebność (...) na koniec grudnia 2021 roku.

Sąd Rejonowy uznał, że postępowanie dowodowe dało podstawę do przyjęcia, że (...) liczył na dzień 31 grudnia 2021r. tylko 7 osób. Taka liczba członków została określona w postanowieniu.

Wniosek w pozostałym zakresie, a więc dotyczącym ustalenia liczby członków (...) na więcej osób jako niezasadny Sąd Rejonowy oddalił.

Apelację na powyższe postanowienie, złożyła strona wnioskująca zaskarżając go w całości.

Apelacja zredagowana w imieniu strony wnioskującej przez Przewodniczącego Zarządu (...) zaskarżonemu postanowieniu zarzuca błędną ocenę materiału dowodowego w postaci zeznań C. S. (1) i pozostałych świadków, dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, w tym statutu (...) co doprowadziło do błędnego ustalenia, że w sprawie zostało wykazane, że w drugim półroczu 2021r. członkami (...) nie było ponad 10 osób, a było tylko 7 osób – pracowników (...).

Apelujący wnosil o zmianę postanowienia Sądu I instancji i ustalenie, że na dzień 31 grudnia 2021r. (...) w P. liczył 16 członków, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Apelacja okazała się niezasadniona, albowiem wszystkie jej zarzuty należało uznać za chybione.

Sąd Okręgowy podziela w pełni zarówno ustalenia faktyczne jak również rozważania prawne Sądu I instancji, a sama apelacja stanowi li tylko gołosłowną polemikę z prawidłowym stanowiskiem tegoż Sądu.

Z lektury akt wynika, iż w latach 2018-2021 część członków związku zawodowego zdecydowała się wystąpić ze związku. Składali do kadr i płac wnioski o niepotrącanie składek związkowych. Takie oświadczenia uznawali za wystarczające do wystąpienia ze związku zawodowego, informacji takiej części z nich udzielał M. W. –sekretarz związku. Nie składali żadnych wniosków do związku zawodowego o rezygnacji z członkostwa w związku zawodowym. Takie oświadczenia złożyli: C. C., A. H., P. W., A. S., M. K., D. W., E. S., T. K., S. J.. Osoby te nie płaciły również składek bezpośrednio na konto związku. Dopiero na początku 2022 roku z inicjatywy C. S. pracownicy pisali lub podpisywali oświadczenia o zaprzestaniu płacenia składek członkowskich i o nie złożeniu rezygnacji z członka (...). W oświadczeniach tych jest zapis o tym, że są one konsekwencją przekazanych informacji o wykradzeniu deklaracji członkowskich. Byli to M. K., D. W., M. M., M. M.. C. S., B. S., W., M. W. i M.

Z. napisali w oświadczeniach, że składki do chwili obecnej opłacają i nigdy nie złożyli rezygnacji z członkostwa w (...).

Związek Zawodowy posiada konto w banku (...). Z zapisów na koncie wynika, że w okresie styczeń-czerwiec 2021 wpływały na nie składki od 12 osób, a w okresie lipiec-grudzień 2021 wpływały składki od 7 osób.

A. H. i E. S. wstąpiły do innego związku zawodowego.

Należy podzielić ocenę dowodów poczynionych przez Sąd Rejonowy, iż

zeznania świadków zeznających w sprawie są ze sobą zbieżne, nie ma pomiędzy nimi sprzeczności. Świadkowie potwierdzili, że zasadą było, przy przyjęciu się do związku zawodowego, zgłaszanie w kadrach o potrącanie składek na związek zawodowy. To - jak zeznali - działało automatycznie. Wszyscy, którzy składali wnioski o niepotrącanie składek związkowych byli przekonani, że jest to wystarczające dla rezygnacji z członkostwa w związku zawodowym.

Poza sporem jest, iż Związek Zawodowy (...) posiada swój statut. W statucie w prawach i obowiązkach członków w § 13 jest wymieniony obowiązek przestrzegania postanowień statutu i uchwał organów związku oraz regularnie opłacać składki członkowskie. W §16 statutu unormowano ustanie członkostwa związku i są to następujące okoliczności: wystąpienie ze związku, wykluczenie, zgon, skreślenie z ewidencji członków.

Przesłuchani świadkowie potwierdzili, iż informując kadr pracodawcy o zaprzestaniu potrącania składek nie mieli woli przynależeć do związku. Warto podkreślić, iż sam statut w ogóle nie reguluje formy wystąpienia ze związku ani też obowiązku informowania o tym fakcie na piśmie. Ma zatem rację Sąd meriti i brak po ich stronie woli bycia w związku wraz z nieopłacaniem składek jest tu wystarczający do przyjęcia, iż w dacie 31 grudnia 2021 r. nie byli oni członkami związku zawodowego. Wykluczenie ze związku jest zupełnie odmienną instytucją od wystąpienia, które ma charakter autonomiczny w całości uzależniony od woli samego członka związku zawodowego.

Skoro członkowie związku zawodowego : C. C. (4), M. K. (2), P. W. (2), E. S. (3), T. K. (2), E. S. (4), A. H. (2) i D. W. (2), S. J. (2) sami na rozprawie zeznali, iż zaprzestając opłacać składki mieli pewność, iż jest to jednoznaczne z wystąpieniem ze związku zawodowego, co oznacza, iż nie mieli woli przynależności do niego, a kwestia wystąpienia nie musiała przybierać formy pisemnej to oznacza, iż w sposób dorozumiany zrezygnowali do dnia 31 grudnia z bycia członkiem tej organizacji związkowej. Gdyby statut określał i uszczegóławiał zasady wystąpienia ze związku wówczas dopiero ich spełnienie pozwalałoby przyjąć z jaką datą należało ustalić datę rezygnacji. Statut załączony do akt nie ma w tym zakresie żadnych uregulowań.

W tej sytuacji nieuprawnione jest zawarte w apelacji stanowisko apelującego, iż fakt zaprzestania opłacania składek pozostaje bez związku z przynależnością. Decydująca w tej sytuacji jest wola samego członka i przyczyna zaprzestania opłacania składek.

Prawidłowo zatem Sąd I instancji uznał, iż w dacie 31 grudnia 2021 r. Związek ten liczył 7 członków.

Sąd oddalił zawarty w piśmie z dnia 21 lutego 2023 r. wniosek dowodowy o zobowiązanie pracodawcy do złożenia listy wszystkich pracowników zakładu jako pozostający bez związku z przedmiotową sprawą. Bez znaczenia jest także liczba członków związku zawodowego na dzień orzekania, gdyż żądanie wniosku będącego przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego dotyczyło określenia liczby członków związku zawodowego na dzień 31 grudnia 2021 r.

Związek Zawodowy (...) od lipca 2021r. miał wpływy ze składek od 7 osób-pracowników zakładu i te osoby deklarowały chęć przynależności do związku w tej dacie. Stan taki trwał do końca 2021 roku.

Reasumując wyrok Sądu Rejonowego odpowiada prawu, a apelacja jako bezzasadna musiała zostać oddalona.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w sentencji.